

Hate Speech Against Women In Magazine News

Hakan Gülçay*

Fatma Abdukaya**

Abstract

Magazine journalism gives information about the lifestyles, ways of thinking and fashions of famous people. This transfer of information can be positive or negative when there is a woman related situation. When we look at the studies conducted in magazine journalism and other news categories, it has been observed that negative content and meanings such as sexist, marginalization, discrimination and hatred are produced in the news about women. In this sense, it has become important to examine the news about women more frequently and to show on which elements the inequality and negative discourses directed towards them are realized. The main goal of this study is to seek an answer to the question of how hate speech against women is constructed in magazine journalism. For this purpose, news about Meryem Uzerli's pregnancy statement on the official websites of Yeni Akit and Sözcü newspapers were chosen as a sample study and analyzed mutually. The analyzed news texts were analyzed by Teun Van Dijk's critical discourse analysis method. As a result of the study, it was determined that both newspapers made accusations and qualifications containing hate speech against women in the news. While Yeni Akit newspaper approached the event from its own ideological perspective and clearly conveyed the hate speech against women, Sözcü newspaper approached the event with a more magazine approach and indirectly made statements that made women negative.

Keywords: Magazine Journalism, Hate Speech Against Women, Yeni Akit and Sözcü

Submitted : 19.07.2021
Accepted : 27.07.2021
Doi : 10.53723/cosohis.3

* ORCID:0000-0003-4741-8781;
Uşak Üniversitesi, Türkiye
hakangulcay@gmail.com,

** ORCID: 0000-0001-5803-579X;
Marmara Üniversitesi, Türkiye
fatmaabukaya1994@gmail.com

Magazin Haberciliğinde Kadına Yönelik Nefret Söylemi

Özet

Magazin haberciliği, ünlü kişilerin yaşam tarzlarını, düşünme biçimlerini ve modaları hakkında bilgi vermektedir. Bu bilgi aktarımı kadını ile ilgili bir durum olduğunda pozitif olmakla birlikte negatifte olabilmektedir. Magazin haberciliği ile diğer haber kategorilerinde yapılan çalışmalara bakıldığında, kadını ile ilgili yapılan haberlerde cinsiyetçi, ötekileştirici, ayrımcılık ve nefret gibi negatif içeriklerin ve anlamların üretildiği gözlenmiştir. Bu anlamda kadınlarla ilişkili haberlerin daha sık incelenerek onlara yönelik gerçekleştirilen eşitsizlikçi ve olumsuz söylemlerin hangi unsurlara üzerinden gerçekleştiğini göstermek önemli bir hal almıştır. Bu çalışmanın da temel hedefi, magazin haberciliğinde kadına yönelik nefret söyleminin nasıl bir şekilde inşa edildiği sorusuna yanıt aramaktır. Bu amaçla, Yeni Akit ve Sözcü gazetelerinin resmi web sitelerinde yer alan Meryem Uzerli'nin hamilelik açıklamasıyla ilgili haberler örneklem incelemesi olarak seçilip karşılıklı bir biçimde çözümlenmiştir. İncelenen haber metinleri Teun Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışma sonucunda, her iki gazetenin de haberde kadına yönelik nefret söylemi içeren ithamlarda, nitelendirmelere bulunduğu tespit edilmiştir. Yeni Akit gazetesi kendi ideolojik perspektifinden olaya yaklaşarak kadına yönelik nefret söylemini net bir şekilde aktarırken Sözcü gazetesi daha magazinsel bir yaklaşımla olaya yaklaşmış ve dolaylı bir biçimde kadını negatifleştiren söylemlerde bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Magazin Haberciliği, Kadına Yönelik Nefret Söylemi, Yeni Akit ve Sözcü

Giriş

Haber, en genel anlamıyla gerçeğin kurgulanmış halidir. Toplumsal yaşamda içinde ilişkilerimizi gördüğümüz alanlardan bir tanesi olan haber, dünyamızı resmeden, yansıtan bir bilgi aktarımıdır. Eskiden insanlar siyasal, sosyal, politik, ticari ve ekonomi gibi alanlarda yaşanan gelişmeleri takip etmek için haberleri okumaya başlamışlardır. İlerleyen zamanlarda da magazin haberciliğinin ortaya çıkmasıyla ilgilerini şöhret sahibi olan kesimlerin yaşam tarzlarına, giyimlerine, ilişkilerine, modalarına yöneltmişlerdir. Özellikle bu habercilik türü Türkiye ve dünyada yaşanan sosyal, ekonomik ve toplumsal krizlerden uzaklaşma alanı olarak görülmeye başlanmasıyla büyük bir ilgi görmeye başlamıştır. Bu anlamda haber kamuoyu yararına yönelik bilgi verme işlevinin yanında, insanları eğlendirme, hoşça vakit geçirme, merak duygusunu giderme gibi işlevler yapan bir duruma gelmiştir.

Ticari bir alan olarak magazin haberciliği, haberin daha fazla okunması, tıklanması için özellikle kadına yönelik haberleri ön plana çıkartmaya çalışabilmektedir. Gazeteciler mesleklerini icra ederken kadınlarla ilgili yaptıkları haberleri etik kodlar çerçevesinde değil, ticari ya da ideolojik bir rant elde edebilmek için yapabilmektedir. Bu durum, haber içeriğinde birçok etik ihlallerin yaşanmasına sebep olabilmektedir. Bunların başında, kişilik hakları ile mahremiyet ihlalleri, nefret söylemi gelebilmektedir.

Nefret söylemi, bir kişi veya gruba karşı hakaret dolu bir anlatım şekli ile hor görme, aşağılama, küçümseme şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımama biçiminin en çok görüldüğü alanlardan biri haberdur. Medyanın sahiplik yapısı, yayın politikası, ideolojik duruşu ve bürokratik yapısı haberin nasıl bir söylem dili içinde oluşturulmasına kaynaklık etmektedir. Magazin haberciliği de bu yapısal özelliklerden kaynaklı olarak kadına yönelik nefret söyleminin oluşmasında önemli bir rol oynayabilmektedir. Ayrıca, yeni medyanın yaygınlaşmasıyla profesyonel medya kuruluşları internet haberciliği yapmaya

başlamışlardır, bu durum etik ihlallerden biri olan kadına yönelik nefret söylemini daha da arttıran bir duruma getirmiştir. Yeni medya ortamının denetimden ve kontrolden uzak oluşu, herhangi bir hukuki yaptırımların olmaması nedeniyle haber mecrasında yapılan etik ihlaller kendini daha da görünür kılabilmiştir.

Bu çalışmanın amacı magazin haberciliğinde kadına yönelik nefret söyleminin nasıl bir şekilde inşa edildiğini irdelemektir. Bu bağlamda Yeni Akit ve Sözcü gazetesinin resmi web sitesinde 3 Eylül ve 4 Eylül 2020 tarihleri arasında yayınlanan haberlerden birer tane örneklem incelemesi seçilip incelenmiştir. Örnekleme, Yeni Akit gazetesinin 4 Eylül 2020 tarihinde yayınladığı “Meryem Uzerli'nin Son Rezaleti Patladı” haber metni ile Sözcü gazetesinin 3 Eylül 2020 tarihinde yayınladığı “Meryem Uzerli Yeniden Hamile” adlı haber metnidir. Böylece magazin haberlerinde kadına yönelik nefret söyleminin nasıl bir şekilde inşa edildiği araştırmanın konusudur. İncelenen haberler Teun Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemi ile karşılıklı bir biçimde çözümlenmiştir. Bu yöntemin seçilmesinin temel sebebi, haber metinlerinde sıklıkla bu yöntemin kullanılması ve haber metinlerinin sistematik bir şekilde çözümlenmesini sağlayan önemli yöntemlerden biri olmasındandır. Teun Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi, metinlerde yer alan ayrımcılık, nefret, çıkar, cinsiyet, hegemonya, güç gibi söylemlerin metinlerde nasıl yer bulduğunu, nasıl yeniden üretildiğini araştıran bir yöntemdir.

Magazin Haberciliği

Magazin kavramı, çeşitli konuları içinde barındırarak işleyen, çoğunlukla fotoğraflı, süreli yayın biçiminde anlamlandırılmaktadır (Dağtaş, 2005: 65). Magazin, insanları bir yandan eğlendirirken bir yandan da bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Monotonlaşan hayatları farklı bir alana çeken magazin, insanları oyalamakta, rahatlatmakta ve hoşça zaman geçirmesini sağlamaktadır.

“Bulvar”, “tabloid”, “sarı basın”, “renkli basın” ve “boyalı basın” gibi adlarla anılan magazin haberciliği, aynı zamanda “boyalı haber”, “sansasyonel haber”, “renkli haber” gibi isimlerle de ifade edilmektedir (Bal, 2007: 28). Magazin haberciliği, ulusal ya da uluslararası alanda şöhrete sahibi olan, herkesçe tanınan kişiler hakkında yapılan bir habercilik türüdür. Bu habercilik; bilim, sanat, kültürel, spor, eğlence, iş dünyası gibi alanlarda öne çıkan isimlerin özel hayatları, diyet programları, estetikleri, yaşam stilleri, modaları, giyim ve kuşamları, skandal olayları ve dedikoduları ile ilgili yayınlar yapmaktadır. Bunun yanı sıra, okuyucu/izleyici kitlesinin dikkatini çekebilmek için astronomi falları, burçlar, yıldızlar, beslenme, sağlıklı yaşam gibi konular hakkında da bilgi veren yayınlarda yapmaktadır. Magazin haberciliği yalnızca ünlülerin yaşam tarzlarını ele alan konulara yönelmemektedir, ayrıca sıradan insanların günlük yaşamıyla ilgili haberlerde yapmaktadır. Bu haberlerle izleyicinin/okuyucunun da hayatını renklendirmeye çalışmaktadır.

Bol fotoğrafların, büyük puntolu yazıların kullanıldığı magazin haberciliğinde, gazetelerin anlatım dili genellikle basittir (Tokgöz, 1994: 138). Ciddi, edebi, sanatsal ve önemli haberler yer almaktan ziyade, çoğu zamanda kurmaca, hafif ve kısa haberler yapılmaktadır. Bunun yapılmasındaki başlıca neden, okuyucu/izleyiciyi bu haber ağında tutarak bireylerin eksikte kalan gülme, neşelenme, sevinme, eğlenme gibi gereksinimlerini doyuma ulaştırma amacıdır. Bu amaçla bireylerin dikkatini dağıtmakta, günlük hayatın baskısından kurtarmaktadır.

Bu haberciliğin yapılma hedefi, ünlülerin yaşam biçimlerini yansıtmakta olabildiği gibi, ticari, ideoloji, siyasi de olabilmektedir. Bu habercilik biçimi insanları popüler kültüre yönlendirebilmekte, bireyleri sahte, yanlış ve gereksiz ihtiyaçları satın alma güdüsü içine sokabilmektedir. Örneğin, sanatçıların gittiği barların, kafelerin, tatil yerlerinin ve konser

mekanlarının cezbedici olarak tanıtılması ya da giydiği kıyafetin, saatin markasının yarattığı etkiyi anlatarak insanları bir tüketim kültürü içine aksettirebilmektedir. Aynı şekilde magazin haberinin ideolojik yönü de olabilmektedir. Örneğin, gazeteler ünlülerin skandal nitelikte gayri meşru ilişkilerini kamuoyuna haber olarak sunarken kendi ideolojik bakış açısıyla aktarabilmektedir. Bu bakış açısı negatif olduğunda gazeteler, skandalı yaratan kişi ya da kişileri nefret söylemi içinde topluma tanıtılabilmektedir, bu tanımlama biçimiyle onlar belirli bir kesimin ötekileştirilmesine ve ayrımcılığına maruz kalabilmektedir.

Magazin Haberlerinde Kadının Temsili

Magazin haberlerinde kadınlar genellikle genç, güzel, bakımlı, seksi, çekici, anne, fedakar, eş gibi temsillerle gösterilmektedir. Bu temsil biçimleri gazetelerde ya da medya araçlarında sunulan magazin haberlerinde olumlu veya olumsuz bir şekilde aktarılabilir. Böylesi bir aktarımın temel sebebi, medyanın sahiplik yapısındaki ideolojik yaklaşım ve yayın politikası ile ilgilidir. Bu çerçevede kadınlarla ilgili temsiller birçok gazetelerde ya da dergilerde farklı şekillerde temsil edilebilmektedir. Bu bağlamda literatüre bakıldığında, Ayşe Çatalcalı'nın "Magazin Haberlerinde Toplumsal Cinsiyet Temsili: Alem, HaftaSonu ve Şamdan Plus Dergilerinin Anlambilimsel Analizi" adlı çalışması örnek olarak verilebilir. Bu çalışmada Çatalcalı, magazin dergilerinde yer alan haberlerin ve fotoğrafların toplumsal cinsiyet temsillerini nasıl ele aldığını ve kadın ile erkek kimliklerinin nasıl temsil edildiğini incelemiştir. Çalışmada Alem, HaftaSonu ve Şamdan Plus magazin dergilerinde yayınlanan haberler ile fotoğraflar örneklem incelemesi olarak seçilmiş ve anlambilimsel çözümleme tekniği yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda, magazin içeriğine sahip olan bu dergilerde toplumsal cinsiyet ayrımına yönelik kadın ve erkek temsilleri geleneksel, modern ve postmodern olarak üç farklı konumda yansıtıldığı tespit edilmiş ve her derginin kendi yayın politikası doğrultusunda kadın ve erkek temsillerini ön plana çıkarıldığı saptanmıştır (Çatalcalı, 2015: 40).

Kadınlar haberlerde ağırlıklı olarak magazin malzemesi olarak kullanılmaktadır. Özellikle eğlence sektörünü dayalı haberlerde kadınlar cinsel bir nesne biçiminde tanımlanmaktadır. Bunun yanında özel alan ve kamusal alan ayrımında haberlerde kadınlara yönelik cinsiyete dayalı bir temsil biçimi yaratılmaktadır. Pınar Özgökbil Bılıs ve Ayşe Çatalcalı'nın "Toplumsal Cinsiyet Stereotiplerinin Medyada Sunumu ve Popüler Kadın Sanatçıları Örneğinde "Kadın Star" Stereotipleri: Akşam-Hürriyet-Star Gazeteleri" makalesi bu temsil biçimini kanıtlar niteliktedir. Makalenin amacı, popüler olmuş kadın sanatçıları üzerinden toplumsal cinsiyet ayrımcılığını yaratan stereotipleri saptamaktır. Bunun için Akşam, Star ve Hürriyet gazetelerinin magazin sayfalarında yer alan 6 Türk pop kadın sanatçısı anlambilimsel yöntemle incelenmiştir. Araştırma sonucunda, haberlerde kadın sanatçıların özel alan ile kamusal alana ait stereotipler ile tanımlandığı tespit edilmiştir (Bılıs ve Çatalcalı, 2012).

Kadın temsillerinin en çok görüldüğü ortamlardan bir tanesi geleneksel medyadır. Bununla birlikte bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle kadının temsil alanı yeni medyada da görülmeye başlanmıştır. Habercilik özelinde değerlendirildiğinde gazetelerin çevrimiçi ortamda kadınla ilgili haber yapması zaten sorunlu olan kadının temsilinin bu ortamda da daha derin bir yara almasına neden olmuştur. Çünkü online gazetelerin daha fazla tık alma, izlenme uğruna kadını bir magazin malzemesi olarak kullanılmaktadır. Bu durumu ortaya koyan çalışmalardan biri Fatih Söğüt'ün "Yeni Medya ve Temsil: İnternet Gazeteciliğinde Toplumsal Cinsiyet Kimliklerinin Sunumu" isimli araştırmasıdır. Bu çalışmada; sabah.com.tr, hurriyet.com.tr ve milliyet.com.tr internet sitesinin gazetelerinde cinsiyet kimliklerinin nasıl bir şekilde inşa edildiği bulunmaya çalışılmaktadır.

Bununla beraber nitel içerik çözümlemesiyle cinsiyetlerin nasıl görünür kılındığı tespit edilmeye çalışılmıştır. İncelemeler sonucunda, internet gazetelerinde kadın kimliğinin daha çok magazin malzemesi olarak kullanıldığı, aynı zamanda eğlence sektöründe yer alan 20 ile 35 yaş aralığındaki kadınların görünür kılındığı tespit edilmiştir (Sögüt, 2019: 212). Genç ve ünlü olan kadınların magazin sayfalarında yer almasının en büyük nedeni, gazetelerin daha fazla okunma, tıklanma ve izlenme istediğindedir. Dolayısıyla kadınlar magazin haberlerinde ticari bir meta aracı olarak kullanılmaktadır.

Kadına Yönelik Nefret Söylemi Ve Haber

Nefret söylemi, farklı etnik gruplara, ideolojilere ve yaşam biçimlerine sahip olan bireyin ya da grubun ya da toplumun başkaları tarafından bir aşağılanmaya, tehdit edilmeye ve düşmanlaştırılmaya uğratılması olarak ifade edilebilir. Ülkelerin ulusal sınırları içinde birçok insanın etnik kökenleri ya da dinsel mezhepleri farklı olabilmektedir. Bu durum, farklı geleneklerin, göreneklerin, kültürlerin ve yaşam tarzlarının oluşmasına neden olmaktadır. Bu farklılaşma unsuru, yaşanan ülkeye pozitif anlamda bir çeşitlilik arz ederken, diğer yandan negatif sonuçlara da sebep olabilmektedir. Çünkü toplumda yer alan farklı gruplar diğer gruplara üstünlük sağlamak için onlara yönelik olumsuz bir nefret söylemi içine girebilmektedir. Bu söylem biçiminin kendini en çok gösterdiği alanlardan bir tanesi haberdur, özelliklede internet ortamında yapılan habercilikte görülmektedir. Çünkü bu yeni medya ortamının denetimden ve kontrolden uzak olması sebebiyle haberi yapanlar, farklı konular üzerinden birçok grubu istedikleri gibi çatıştırmakta, kutuplaştırmaktadır. Bu anlamda nefret söylemi, haber metinlerinde en çok rastlanılan etik ihlallerden biridir. Online ortamda gazeteciler mesleklerini icra ederken etik kodlara uymadan haberlerini yayınlamaktadır. Bu açıdan internet üzerindeki nefret söylemleri; politik, zenofobik, homofobik, dini, transfobik gibi kişi ve grupların yanlış ve önyargılı eylemlerini kapsayabilmektedir (Aktaran Bulunmaz, 2015: 79).

Haber metinlerinde genellikle belirli gruplara karşı bir damgalanma, önyargı, ötekileştirme ve ayrımcılık içeren nefret söylemi yapılmaktadır. Bu grupların başında, kadınlar, yabancılar, göçmenler, engelliler ve farklı cinsel yönelimlere, inançlara, mezheplere sahip olan kişiler ya da gruplara gelmektedir. Özelliklede kadın yönelik nefret söylemi, bazı kesimler tarafından hayatın doğal bir parçası olarak görülmektedir, bunun en temel sebebi de ataerkil bir toplum yapısından kaynaklı olduğuyla ilintilidir (Taş, 2017: 65). Haber metinleri, kadınlara yönelik cinsiyetçi kodlar üreterek onları geleneksel kadın imgeleri ile sunmaktadır. Buna karşılık farklı kadınlık durumlarını da yok saymakta ya da onları farklılıklarından dolayı olumsuz bir söylem içinde ötekileştirmektedir. Bu anlamda haber, ataerkil anlam rejimini güçlendirecek tarzda kadınlarla ilgili anlamlar ve imgeler üretmektedir (Dursun, 2010: 19). Haber metinlerinde üretilen kadın aleyhine anlamlar ataerkil sistemin devam etmesine olanak sağlarken, kadınların mahremiyetleri, kişilik hakları ve onurları da zedelenmektedir. Ataerkil sistemin güçlü olmasını sağlayan en önemli araçlardan biri medyadır, bu araç marjinal olan kadınların davranışları ile yaşam biçimlerini ağır bir eleştiri bombardımanına tutarak onları toplumun farklı kesimlerine nefret söylemiyle düşmanlaştırmaktadır. Kadınların doğal olandan ya da meşru olandan başka bir eylem gerçekleştirdiği zaman onlar hedef tahtasına konularak cezalandırılmaya çalışılmaktadır. Bu anlamda haberler insanların varoluşlarına ciddi bir müdahaledir; insanları adlandırarak, kategorize ederek, haberin anlatsına ve diline boyun eğdirerek, onları iyi, kötü ya da köle, efendi, kurban konumlarına koyarak müdahalesini gerçekleştirmektedir (Dursun, 2010: 28). Bu müdahale kadına yönelik şiddet haberinde görülebildiği gibi, magazin ve diğer habercilik türlerinde de görülebilmektedir. Çünkü haber içeriğinde kadına ilişkin farklı yaşam tarzlarını yansıtabilmekte, bu yansıtmayı da nefret söylemiyle sunabilmektedir.

Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında, kadınların haber içeriklerinde aşağılama, dışlanma, ötekileştirme ve ayrımcılık gibi nefret söylemlerine maruz kaldığı görülmektedir. Bu çalışmalardan biri Ece Karaçay'ın "Yeni Medya Ortamında Kadına Yönelik Haberlerde Nefret Söylemi" adlı yüksek lisans tezidir. Karaçay, tezde internet sitelerinde yer alan haberlerde cinsiyet eşitsizliğinin nasıl bir şekilde pekiştirildiğine cevap aramaktadır. Bu amaçla üç farklı çevrimiçi internet gazetesini yayınladığı haberleri bir ay boyunca incelemiş, incelenen haberler Teun A. van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Analiz sonucunda, kadınlara yönelik nefret söylemlerinin, kadın bedenlerinin teşhir edilerek ve sansasyonel ifadeler kullanılarak yapıldığı gözlemlenmiştir (Karaçay, 2018). Buna benzer çalışmalardan bir tanesi de Şamil Özcan'ın "İnternet Gazeteciliğinde Nefret Söylemi: Ensonhaber Örneği" isimli tez çalışmasıdır. İnternet gazeteciliğinde nefret söylemini ele alan Özcan, "Ensonhaber" sitesinde yayınlanan haberleri kadınlara yönelik nefret söylemi, siyasal nefret söylemi, yabancılara ve göçmenlere yönelik nefret söylemi, cinsel kimlik temelli nefret söylemi, inanç ve mezhep temelli nefret söylemi, engellilere ve çeşitli hastalıklara yönelik nefret söylemi başlıkları altında eleştirel söylem çözümlenmesi yöntemi ile incelenmiştir (Özcan, 2017: 172). İncelemeler sonucunda, kadına yönelik nefret söylemi özelinde kadınların haber metinlerinde ataerkil ve suçlayıcı bir dile maruz kaldığı tespit edilmiştir.

Kadınlar, yayınlanan haber metinlerinde ayrımcı ve homofobik ideolojiler doğrultusunda nefret söylemine uğrayabilmektedir. Yapılan bir araştırmada, HIV/AIDS olan bireylerin haber metinlerinde nasıl bir biçimde nefret söylemine maruz kaldıkları gösterilmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilgili haberler söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma sonucunda, haberlerde HIV/AIDS ile yaşayan hayat kadınları, LGBTT bireyler, Kızılay ve Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne karşı nefret söyleminin üretildiği gözlenmiştir (Yegen, 2014: 344).

Yöntem

Araştırmada, incelenen haberler Teun Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Eleştirel söylem analizi, yazılı ve sözlü metinleri inceleyerek toplumsal eşitsizlikleri, güç ilişkilerini, dil ile aktarılan işaretleri eleştirel olarak araştıran bir analizdir (Dursun, 2013:69). Bu analizde; hegemonya, sınıf, güç, ideoloji, kültür, ayrımcılık gibi konulara dikkat çekmektedir, bu konuların metin üzerinde nasıl işlendiğini ve ne tür bir inşayı yaratmaya uğraş verdiği gösterilmeye çalışılmaktadır. Teun Van Dijk eleştirel söylem analizini, metinlerin gücü, eşitsizliği, egemenliği nasıl sağladığı ve bunun yeniden nasıl üretildiğini ortaya çıkarmaya çalışan bir çözümlenme olarak ifade etmektedir (Van Dijk, 2001). Söylemin inşasıyla ilgilenen bu analiz, egemen sınıfın kendi düşüncelerini, fikirlerini ve dünya tahayyüllerini metin aracılığı ile nasıl yansıttığı, bu yansıtılan görüşlerin metin içerisinde nasıl bir mücadele verilerek toplumun bireylerine kabul ettirdiği ya da red ettikleri görüşlerin toplumda onaylanmaması için hangi eylemlere başvurdukları, neyden yararlandıklarını eleştirel bir biçimde sunmaktadır.

Teun Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi, makro ve mikro yapılar olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Makro yapıların iki alt başlığı bulunmaktadır, bu alt başlıklar tematik ve şematik yapılarıdır. Tematik yapıda başlıklar, haber girişleri ve fotoğraflar çözümlenmektedir. Şematik yapıda durum ve yorum kısımları çözümlenmektedir. Durum bölümünde ana olayın sunumu, sonuçlar, ardağan bilgisi, bağlam bilgisi yer alırken, yorum bölümünde haber kaynakları ile olay taraflarının olaya getirdikleri yorumlar yer almaktadır. Mikro yapıların dört alt başlığı bulunmaktadır, bu alt başlıklarda sentaktik çözümlenme, bölgesel uyum, kelime seçimleri, haber retorisi yer almaktadır. Sentaktik çözümlenmede, cümlenin aktif veya pasif olmasına ve cümle yapılarının basit veya karmaşık olması ele alınmaktadır. Bölgesel uyumda, cümle yapılarının nedensel, ilişkisine işlevsel ilişkisine, referansal ilişkisine bakılmaktadır. Kelime seçimlerinde, haberde sıklıkla

hangi kelimenin kullanıldığı gösterilmektedir. Haber retoriğinde fotoğraf, inandırıcı bilgiler, görgü tanıklarının ifadeleri yer almaktadır. Makro yapıda haber metninin teması, tematik yapısı ve konusu gibi söylemin bütününe ele alırken, mikro yapı metnin sesleri, sözcükleri, cümle yapıları ve anlamları çözümlenmektedir (Devran, 2010: 65). Makro yapı metnin bütününe odaklanarak oluşturulan anlamın ne olduğunu ifade etmeye çalışırken, mikro yapı metinde kullanılan sözcük ve cümle yapılarının nasıl oluşturduğunu çözümlenmektedir.

VAN DIJK'IN ELEŞTİREL SÖYLEM ANALİZİ MODELİ

A. Makro Yapı

1. Tematik Yapı

a. Başlık/lar

b. Haber Girişi

1. *Spot/lar*

2. *Spot olmadığında metnin ilk paragrafı alınmalıdır. Haber tek fotoğraftan oluşuyorsa ilk cümle haber girişi olarak alınabilir.*

c. Fotoğraf

2. Şematik Yapı

a. *Durum*

1. Ana olayın Sunumu

2. Sonuçlar

3. Ardalan Bilgisi

4. Bağlam Bilgisi

b. *Yorum*

1. Haber Kaynakları

2. Olay taraflarının olaya getirdikleri yorumlar

B. Mikro Yapı

1. Sentaktik Çözümleme

a. Cümle yapılarının aktif ya da pasif olması

b. Cümle yapılarının basit ya da karmaşık olması

2. Bölgesel Uyum

a. Nedensel ilişki

b. İşlevsel ilişki

c. Referansal ilişki

3. Sözcük Seçimleri

4. Haber Retoriği

a. Fotoğraf

b. İnanıdırıcı bilgiler

c. Görgü tanıklarının ifadeleri

Şekil 1: Van Dijk'in Eleştirel Söylem Analizi Modelinin Tablosu

Kaynak: (Özer, 2011: 92-93).

Bu araştırmada, Teun Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemiyle magazin haberciliğinde kadına yönelik nefret söyleminin nasıl bir şekilde inşa edildiği çözümlenecektir. Bu bağlamda Yeni Akit ve Sözcü gazetelerinin resmi web sitelerinde yayınlanan Meryem Üzerli'nin hamilelik açıklamasıyla ilgili haberlerden birer tane örneklem incelemesi seçilmiştir. Bu örneklemelerden biri Yeni Akit gazetesinin 4 Eylül

2020 tarihinde yayınladığı “Meryem Uzerli'nin Son Rezaleti Patladı” başlıklı haberidir, diğeri ise Sözcü gazetesinin 3 Eylül 2020 tarihinde yayınladığı “Meryem Uzerli Yeniden Hamile” adlı haberidir. Araştırmada Yeni Akit ve Sözcü gazetelerinin seçilmesinin sebebi, ideolojik yaklaşımları ile yayın politikalarının farklı olmasındandır. Araştırma, 3 Eylül ile 4 Eylül 2020 tarihleri arasında Yeni Akit ve Sözcü gazetesinin haber sitelerinde yayınlanan Meryem Uzerli'nin hamilelik haberleri ile sınırlandırılmıştır. Bu araştırmada Meryem Uzerli dışında diğeri magazin konulu kadın haberlerinin örneklem olarak tercih edilmemesinin nedeni, haber içeriğinde gazetelerin ideolojik yaklaşımını ve nefret söylemine ilişkin içeriklerin işlenmemesindedir. Meryem Uzerli'nin hamilelik haberleri araştırmada örneklem olarak seçilmiştir, çünkü bu haber içeriğinde gazetelerin ideolojik yaklaşımları ile kadına yönelik bakış açıları gösteren unsurların yer almasından dolayı tercih edilmiştir. Seçilen örneklem Yeni Akit ve Sözcü gazetesinin resmi web sitelerinden alınmıştır. Örneklem olarak seçilen haberler, Teun Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemiyle karşılıklı bir biçimde çözümlenecektir.

Bulgular

Haber Analizi: Meryem Uzerli Hakkında Yayınlanan Hamilelik Haberlerinin Analizi

A. Makro Yapı

1. Tematik Yapı

a. Başlıklar

Meryem Uzerli'nin son rezaleti patladı (Yeni Akit).

Meryem Uzerli Yeniden Hamile (Sözcü).

Yeni Akit gazetesi, başlıkta yer bilgisi vermediği gibi, zaman bilgisine de yer vermeyerek enformasyon eksiltimi yapmıştır. Gazete, başlıkta “son rezaleti patladı” ifadesiyle Uzerli'nin geçmişte olduğu gibi şimdi de utanç verici, hoş görülmemeyen bir takım davranışlarda bulunduğunu dile getirmiştir. Bu aktarımla başlık sansasyonel bir nitelikte sunulmuştur. Sözcü gazetesi de Yeni Akit gibi başlıkta bir enformasyon eksiltimi yapmıştır. Gazete, Uzerli'nin tekrardan hamile olduğu bilgisini verdiği başlığını diğeri gazetesinin aksine doğal, abartısız ve sıradan bir biçimde aktarmıştır.

Sözcü gazetesinin haberde herhangi bir alt başlığı bulunmamaktadır, buna karşılık Yeni Akit'in toplamda 3 alt başlığı bulunmaktadır, bu alt başlıklar şu şekildedir:

Babasıyla ilgili sorulara cevap vermedi (Yeni Akit).

Gazete alt başlıkta, Uzerli'nin çocuğunun babasının kim olduğuyla ilgili sorulara yanıt veremediğiyle alakalı bir bilgi vermiştir. Bu bilgiyle gazete, Uzerli'yi toplumun gözünde küçük düşürmeye, aşağılamaya yönelik bir yol izlemiştir.

Bu çocuğun günahı senin boynunda (Yeni Akit).

Bu alt başlıkta kullanılan “günah” kelimesiyle gazete, olayı dinsel bir boyut içerisinde değerlendirmiştir. Bu değerlendirmeye, doğacak çocuğun günahının Uzerli'nin üzerinde olduğuyla ilgili suçlayıcı bir anlam yüklemesi yapmıştır.

Tesettüre saldırmıştı (Yeni Akit).

Yeni Akit, bu yayınladığı alt başlıkla Uzerli'nin geçmişte tesettüre karşı zarar verici ve itibarsızlaştırmaya yönelik bir eylemde bulunduğunu öne çıkarmaya çalışmıştır. Bu vurguyla Uzerli'nin din düşmanı bir hayat tarzına sahip olduğunu açığa çıkarmıştır.

b. Haber Girişleri

Ecdadımıza saldıran Muhteşem Yüzyıl isimli dizide oynayan, evlilik dışı çocuk sahibi olarak Batılı laikçi yaşam tarzının ağına takılan Meryem Uzerli, tekrar Veledi-i Zina ile çocuk sahibi olacağını açıkladı (Yeni Akit).

Türkiye’de milyonların Muhteşem Yüzyıl dizisi ile tanıdığı ve sonrasında yer aldığı projeler ile istediği çıkışı yakalamayan oyuncu Meryem Uzerli, ikinci kez anne olmaya hazırlanıyor (Sözcü).

Yeni Akit spotta, Uzerli’yi Muhteşem Yüzyıl adlı dizide oynamasıyla onu tarihsel olarak atalarımıza, geçmişimize ve tarihimize saldıran bir düşman, zarar verici bir kimse olarak tanıtmıştır. Uzerli’nin meşru olmayan bir yoldan çocuk sahibi olduğu, aynı şekilde tekrardan evlilik dışı çocuk sahibi olacağı bilgisini vererek onun Batılı, laikçi bir yaşam tarzına sahip olduğundan ötürü bu durumun yaşandığını ileri sürmüştür. Bu anlamlandırma çerçevesinde Uzerli gazete tarafından toplum nezdinde dışlandırılmış, düşmanlaştırılmış ve ötekileştirilmiştir. Buna karşılık Sözcü gazetesi spotta, Uzerli’nin oynadığı Muhteşem Yüzyıl dizisi ile tanınırlık kazandığı, bu diziden sonraki projelerde başarısız olduğu bilgisini vererek onu dolaylı bir anlamda niteliksiz, kusurlu ve herhangi bir özelliği olmayan oyuncu kategorisinde tanımlamıştır. Gazete spotta, bir yandan Uzerli’yi örtülü olarak olumsuzlarken bir yandan da anne olacağı yönünde hazırlık yaptığını dile getirerek onu pozitif anlamda olumlamıştır.

c. Fotoğraflar

Resim 1: Yeni Akit Gazetesinin Haber Metninde Kullandığı Birinci Haber Fotoğrafi

Resim 2: Yeni Akit Gazetesinin Haber Metninde Kullandığı İkinci Haber Fotoğrafi

Resim 3: Yeni Akit Gazetesinin Haber Metninde Kullandığı Üçüncü Haber Fotoğrafi

Resim 4: Sözcü Gazetesinin Haber Metninde Kullandığı Haber Fotoğrafi

Haber metninde, Yeni Akit Uzerli'nin üç fotoğrafına, Sözcü ise bir fotoğrafına yer vermiştir. Yeni Akit, birinci fotoğrafın bir bölümünde Uzerli'nin ön bir profilden oluşan ve tamamen yüze odaklanan resmi kullanılmış, diğer bölümünde ise "*Türk Kaşarı Meryem Uzerli'nin Son Rezaleti Patladı*" yazısı yer almıştır. Bu fotoğrafla Uzerli, görsel bir malzeme olarak metalaştırılmıştır ve kullanılan ifadelerle onun erkeklerle birliktelik yaşayan, utanma duygusu olmayan, ahlaka ve namusa saygısı olmayan bir anlamlandırma içinde hakaret edilerek aşağılanmıştır, ayrıca okuyucuların ona karşı iğrenme, öfke, tepki ve kızgınlık duymasını sağlamaya yönelik bir algı yaratmaya çalışmıştır. Gazete, Uzerli'nin geçmişine yönelik bir atıfta bulunularak hem şimdi hem de geçmiş zamanlarda birçok kabahat işlediği vurgulanmaya çalışılmıştır. İkinci fotoğrafta, birinci fotoğrafın bir bölümünde yer alan Uzerli'nin fotoğrafının aynısı burada daha genişletilmiş hali gösterilmiştir. Üçüncü fotoğrafta, gazetenin üçüncü alt başlığında yer alan "*tesettüre saldırmıştı*" ifadesini desteklemeye yönelik bir fotoğraf kullanılmıştır. Bu fotoğrafta, Uzerli'nin başörtülü olarak poz verdiği gösterilmiştir, böylece onu din düşmanı, dine zarar veren bir kişi olarak yansıtmıştır.

Haber metninde Sözcü gazetesi sadece bir fotoğraf kullanmıştır. Bu fotoğrafta, yalnızca yüze odaklanılarak Uzerli ve onun çocuğu ile birlikte güldüğü görüntüsü verilmiştir. Bu görüntüde Uzerli'nin bir anne olduğu ve onun evladı ile eğlendiği ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır.

2. Şematik Yapı

a. Durum

Ana Olayın Sunumu ve Sonuçlar

Yeni Akit ve Sözcü gazetesi, ana olayın sunumunu ve sonuçlarını haberin spotunda özetler bir biçimde aktarmıştır. Yeni Akit ana olay olarak, Uzerli'nin zina yoluyla yeniden çocuk sahibi olacağı açıklamasına yer vermiştir. Haberin sonucunda da evlilik dışı çocuk sahibi olmak doğru değildir, bu Batılı laikçi bir yaşam tarzının getirdiği bir durum olarak göstermiştir. Buna karşılık Sözcü gazetesi ana olay olarak, Uzerli'nin bir daha anne olacağını yenilemiştir. Haberin sonucunda da ikinci kez anne olacağı düşüncesi olumlu olarak yansıtılmış ama oyunculuğuyla alakalı başarısız olduğu, yenilgiye uğradığı bilgisi verilerek küçük düşürülmeye yönelik bir algı inşa edilmiştir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Haberde Yeni Akit ve Sözcü, ardalan ve bağlam bilgisine yeteri kadar yer vermemiştir, İki gazete de olayın neden olduğuyla ilgili bir durum açıklaması yapmamıştır. Ancak haberin son bölümlerine doğru Uzerli'nin kızının kardeş istediği bilgisi verilmiştir. Yeni Akit, haberin ardalanının da Uzerli'nin meşru olan bir yol bulmasını ve zina yoluyla dünyaya getireceği çocukların hayatlarını tehlikeden kurtarması temennisinde bulunulmuştur. Sözcü'nün ardalanının da herhangi bir detay bulunmamıştır.

b. Yorum

Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Olaya Getirdikleri Yorumlar

Yeni Akit gazetesi haberde, birinci el kaynak olarak haberi yapan muhabirin adı yer almamıştır. Olay tarafı olarak da Uzerli'nin açıklamalarına yer vermiştir. Açıklamanın bir kısmı doğrudan bir kısmı dolaylı bir biçimde gösterilmiştir. Doğrudan yapılan açıklamada, Uzerli'nin bebek hakkında bilgi verildiğiyle ilgilidir. Dolaylı açıklamada da gazetenin çocuğun babasının kim olduğu ile ilgili sorulara Uzerli'nin yanıt veremediğine değinmiştir. Bu değinmeyle Uzerli, küçük düşürülmeye, zor durumda bırakılmaya çalışılmıştır.

Sözcü gazetesi, Yeni Akit gibi haberde birinci el kaynak olarak haberi yapan muhabirin adına yer vermemiştir ama haberin bir kısmında Tv100'ün yaptığı haberi kaynak olarak

kullanarak okuyucuyu aydınlatmaya çalışmıştır. Diğer gazete gibi Sözcü'de olay tarafı olarak Uzerli'nin bebek hakkında bilgi verdiği açıklamalarına doğrudan yer vermiştir.

Gazetelerde verilen açıklamalara, haberin mikro kısmında bulunan retorik bölümünde ayrıntılı olarak bahsedilecektir.

B. Mikro Yapı

1. Sentaktik Çözümleme

Cümle yapılarına bakıldığında, Yeni Akit ve Sözcü gazetesi haber metinlerinde aktif cümle yapılarını sıklıkla kullandığı ve genellikle basit cümleler ile haberleri aktardığı görülmüştür.

Yeni Akit'in haber metninde kullandığı aktif ve basit cümle yapılarına verilebilecek birkaç örnek şu şekildedir:

Uzerli, veled-i zina ile dünyaya gelecek çocuğunun babasının kim olduğuna ilişkin sorulara ise cevap vermedi (Yeni Akit).

Yaşam tarzıyla vatandaşların tepkisini çeken Uzerli, Suudi Arabistan'a düzenleyeceği ziyaret öncesi başörtüsüyle poz vererek tesettürü itibarsızlaştırmaya çalışmıştı (Yeni Akit).

Birinci cümlede, gazete Uzerli'yi utanç verici, küçük düşürücü, gülünç ve onurunu zedeleyecek bir yaklaşımla cümleyi kurmuştur. İkinci cümlede de onun tesettürün yapısına, yaşamasına zarar veren ve bunu değer göremeyecek bir yola sürüklediği iddiasıyla cümleyi inşa etmiştir.

Sözcü'nün haber metninde kullandığı aktif ve basit cümle yapılarına verilebilecek birkaç örnek şu şekildedir:

Berlin'de yaşayan Uzerli, 5 aylık hamile olduğunu açıkladı (Sözcü).

Berlin'de bir kafe açan güzel oyuncu, altı aylık hamile olduğu şeklinde iddiaların ortaya atılmasının ardından bir açıklamada bulundu (Sözcü).

İlk cümlede, Uzerli'nin kaç aylık hamile olduğu bilgisi aktarılmış. İkinci cümlede, onun güzel bir oyuncu olduğu ve hakkında çıkan iddialara yönelik bir açıklama yaptığı söylenmiştir.

2. Bölgesel Uyum

Haberin cümlelerine bakıldığında, Yeni Akit haber metninde sıklıkla işlevsel ilişkiye dayalı cümleler kurduğu tespit edilmiştir. Haberde kullanılan işlevsel ilişki cümlesine verilebilecek örnekler şu şekildedir:

Zina yoluyla dünyaya getireceği günahsız bir çocuğu babasız bir hayat ile baş başa bırakacak olan Uzerli, çocuğun psikoloji dünyasında kalacak derin izlerin de sorumlularından biri olacak. Aile kavramından uzak ve baba şevkatinden yoksun kalacak olan çocuğun günahı Uzerli'nin boynunda olacak (Yeni Akit).

Bu cümlede, gazete Uzerli'nin dünyaya getireceği çocuğun aile ve baba kavramında uzak bir hayat yaşayacağı, bu durumun da çocuğun ruhsal ve psikolojik sağlığını etkileyeceği yönünde bir aktarım yapmıştır. Bu algıyla Uzerli'yi yaptığı eylemin sorumlusu ve kabahatlisi olarak lanse etmiştir.

Öte yandan ahlaksız dizilerde oynayan ve yaşadığı hayatta da bu dizileri yaşatmaya çalışan Uzerli tesettürü de lekelemeye çalışmıştı. Yaşam tarzıyla vatandaşların tepkisini çeken Uzerli, Suudi Arabistan'a düzenleyeceği ziyaret öncesi başörtüsüyle poz vererek tesettürü itibarsızlaştırmaya çalışmıştı (Yeni Akit).

Ahlaksız nitelendirmesiyle gazete, Uzerli'yi haddini aşan bir kadın kimliğiyle sunmuştur. Bu kimlikle onun toplumsal değerlere, normlara göre bir hayat tarzı değil de bunun tersini yaşıyor biri olarak yansıtmıştır, yani ahlaki kuralları ihlal eden. Bunun yanı

sıra, Uzerli'nin tesettürü kirleterek değersiz bir konuma getirmeye çalıştığı dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Bu anlatımlarla gazete, onu damgalayarak, ötekileştirerek muhafazakâr kesime karşı düşmanlaştırmıştır.

Sözcü gazetesinin cümlelerine bakıldığında, haber metninde sıklıkla nedensel ilişkiye dayalı cümleler kurduğu gözlemlenmiştir. Haberde kullanılan nedensel ilişki cümlesine verilebilecek örnekler şu şekildedir:

Yaşadığı Tükenmişlik Sendromu sonrasında kadrosunda yer aldığı diziyi yarım bırakarak Almanya'ya dönen ve uzunca bir süre burada kaldıktan sonra yeniden Türkiye'ye dönerek farklı dizi ve filmlerde şans arayan Meryem Uzerli bu süre zarfında istediği başarıyı yakalayamadı (Sözcü).

Haber metninde kullanılan bu ifadelerle gazete, Uzerli'nin geçmişte Tükenmişlik Sendromu hastalığına yakalandığını ön plana çıkartarak onu dolaylı bir biçimde psikolojik, ruhsal, duygusal, zihinsel ve fiziksel anlamda güçsüz, enerjisi olmayan, yıpranmış, pes eden bir kadın kimliğiyle sunmuştur. Bunun yanında, onun Türkiye'ye dönerek oynadığı dizi ve filmlerde başarılı olmadığı ileri sürülerek Uzerli'nin oyunculuk mesleği ile alakalı olarak zayıf, başarısız, beceriksiz biri olduğu olduğu anlamını vermiştir. Gazete, Uzerli'yi hem hastalıklı hem de mesleğinde başarısız biri olarak aktararak onun kusurlu bir kadın olduğu algısını örtülü olarak vermiştir.

Berlin'de bir kafe açan güzel oyuncu, altı aylık hamile olduğu şeklinde iddiaların ortaya atılmasının ardından bir açıklamada bulundu (Sözcü).

Bu cümlede, Uzerli'nin hakkında yapılan iddialara yönelik bir açıklama yaptığı bilgisi vermiştir.

3. Sözcük Seçimleri

Yeni Akit'in haberde kullanılan ifadelerine bakıldığında, "*Veledi-i Zina, Batılı Laikçi*" kelimelerinin öne plana çıktığı görülmüştür. Bu kelimelerle gazete kendi ideolojik üretimini gerçekleştirdiği söylenebilir, çünkü Yeni Akit ideolojik olarak aşırı sağcı bir gazetedir. Haber metninde sıklıkla dile getirilen "*Veledi-i Zina*" kelimesi, İslam'da evlilik dışı dünyaya getirilen çocuk anlamında kullanılmaktadır. Bu anlamda gazete, Uzerli'nin meşru ve doğal olmayan bir yoldan çocuk sahibi olduğu düşüncesini ekmiştir. Bu ekme ile de onun dinsel anlamda büyük bir günah işlediği algısını vererek negatiflemiştir. Gazete, "*Batılı Laikçi*" ifadesini de sıklıkla kullanmıştır. Bu ifadelerle Uzerli'nin "*Batılı Laikçi*" bir yaşam tarzına, düşünme biçimine sahip olduğu için eleştirilmiştir. Bu eleştiri sadece ona değil, ayrıca bunu benimseyen toplumdaki diğer kesimlere de yapılmıştır.

Sözcü gazetesinin haberde kullanılan ifadelerine bakıldığında, "*Anne*" kelimesinin sıklıkla kullanıldığı saptanmıştır. Bu kelimeyle Uzerli'nin çocuk doğuran, doğurduğu çocuğun sorumluluğunu ve bakımını üstlenen bir kadın profiliyle sunmuştur.

4. Haber Retoriği

Yeni Akit, haberde üç fotoğraf kullanmıştır. İlk fotoğrafın bir bölümünde Uzerli'nin yüzden çekilmiş resmi yer almakta, diğer bölümde "*Türk Kaşarı Meryem Uzerli'nin Son Rezaleti Patladı*" ifadesi yer almıştır. Birinci bölümde Uzerli nesneleştirilerek görsel bir imge malzemesi olarak gösterilmiştir, diğer bölümde de ona hakaret edilerek aşağılanmıştır ve okuyucuların ona karşı iğrenme, öfke ve kızgınlık duymasını sağlamaya yönelik bir algı yaratmaya çalışmıştır. İkinci fotoğrafta, gazete birinci fotoğrafın bir kısmında yer alan Uzerli'nin resminin tamamını kullanarak onu metalaştırmıştır. Üçüncü fotoğrafta, Uzerli'nin İslam dinine saldırdığı düşüncesini sağlamlaştırmak için tesettürlü halini göstermiştir. Haber metninde Sözcü gazetesi Uzerli'nin yalnızca bir fotoğrafını kullanmıştır. İlgili fotoğrafta onun ve çocuğunun neşeli halleri gösterilerek Uzerli'nin

çocuğu ile vakit geçirdiği, annelik görevini yerine getirdiği düşüncesi dikkat çekilmeye çalışılmıştır.

İki gazete de haber retoriğinde, Uzerli'nin bebek konusu üzerinde yaptığı açıklamalara yer vermiştir. İncelenen haberlerin retoriği şu şekildedir:

Berlin'e yerleşerek bir kafe açan Uzerli, yaptığı açıklamada "Bebeğimiz 5 aylık... Ocak gibi kısmetse dünyaya gelecek. Cinsiyeti kız... Lara artık 7 yaşında... Zaten uzun zamandır kardeş istiyordu. Kendi ailemizi kuruyoruz" ifadelerini kullandı (Yeni Akit).

Tv100'ün haberine göre Uzerli, "Bebeğimiz 5 aylık... Ocak gibi kısmetse dünyaya gelecek. Cinsiyeti kız... Lara artık 7 yaşında... Zaten uzun zamandır kardeş istiyordu. Kendi ailemizi kuruyoruz" dedi (Sözcü).

SONUÇ

Bu makalede, Yeni Akit ve Sözcü gazetelerinin web sitelerinde yayınlanan ve magazin haberciliği kategorisinde tanımlanan "Meryem Uzerli'nin Hamilelik Açıklaması" haberleri Teun Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. İki gazetenin de aynı olaya ilişkin haberleri karşılıklı bir biçimde çözümlenerek magazin haberciliğinde kadına yönelik gerçekleştirilen nefret söyleminin nasıl bir şekilde inşa edildiğini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. İncelenen haberler sonucunda, her iki gazetenin de kadına yönelik nefret söylemi gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Bu nefret söylemi gazetelerin haberlerinde örtülü ya da açık bir biçimde yer aldığı gözlemlenmiştir. Yeni Akit kadına yönelik nefret söylemini doğrudan haberde aktarırken Sözcü bu durumu dolaylı bir biçimde aktardığı saptanmıştır.

Yeni Akit, yayınladığı haberde Uzerli'ye yönelik "Veledi-i Zina, Batılı Laikçi" kelimeleriyle ithamda bulunmuştur. Bu ifadelerle Uzerli'nin evlilik dışı, meşru olmayan bir yoldan dünyaya çocuk getireceği, bu çocuğun zina çocuğu olduğuyla ilgili nitelendirmelerde bulunarak ona karşı suçlayıcı bir dil kullanmıştır. Dünyaya gelecek olan bu günahsız bebeğin vebalinin, günahının yükünün onun sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir. Haberde bu çocuğun babasının kim olduğu ile ilgili olarak Uzerli'nin sorulan sorulara yanıt vermediği ön plana çıkartılarak onu mahcup eden bir konuma getirilmeye çalışılmıştır. Gazete, bu gibi yaşanan olayların Batılı Laikçi kesimin yaşam tarzı olarak atfetmekte, böylece Uzerli'nin bu kesimin yaşam tarzı ağına takılarak ahlaksız, toplumun geleneksel değerlerine göre yaşamayan, kötü davranışlarda bulunan kadın anlamıyla sunulmuştur. Bunun yanında, haberlerde onun şimdi olduğu gibi geçmiş yaşantısında da yakışsız eylemlerde bulunduğu öne sürülmüştür. Özellikle onun geçmişte Muhteşem Yüzyıl dizisinde oynayarak geçmiş atalarımıza, tarihimize saldırdığı, aynı şekilde tesettürlü pozlar vererek İslam'ın önemli bir değeri olan örtünmeyi değersiz hale getirerek itibarsızlaştığı yönünde bir anlam inşa ederek onu belirli bir kesime ve toplumun bütününe düşmanlaştıran bir nefret söylemi gerçekleştirmiştir. Haberde kurulan bu anlatılar sansasyonel bir şekilde aktarılarak Uzerli, nefret söylemiyle açık bir biçimde aşağılanmış, küçümsenmiş, mahcuplaştırılmış ve düşmanlaştırılarak ötekileştirilmiştir. Bu durum, haber metninde görüldüğü gibi haber fotoğraflarında da kendini göstermektedir.

Sözcü gazetesi, Yeni Akit'in Uzerli ile ilgili doğrudan yaptığı nefret söylemli içerikli anlatılardan farklı olarak kadına yönelik nefret söylemini örtülü bir anlatım şekliyle sunmuştur. Sözcü diğer gazetenin aksine Uzerli'nin hamilelik haberini abartısız, sıradan bir başlık kullanarak aktarmıştır. Haberde yer alan bilgiler Yeni Akit gibi yalnızca negatif içerikli bir bilgi niteliği taşımamakta, ayrıca pozitif anlamda da bir bilgi iletimi yapılmıştır. Gazetenin yayınladığı haber metninde sıklıkla "Anne" ifadesi kullanılarak Uzerli'nin yeniden anne olacağı olumlu ve onaylayıcı olarak yansıtılmıştır. Haber fotoğrafında onun ile ilk çocuğu olan Lara'nın birlikte eğlendiği, güldüğü gösterilerek Uzerli'nin iyi bir anne

olduğu, çocuğu ile oynayarak vakit geçirdiği gösterilmeye çalışılmıştır. Bu gibi pozitif anlamlar haber metninde açık bir biçimde yansıtılmakla beraber negatif içerikli anlamlarda dolaylı olarak verilmiştir. Uzerli'yi hastalıklı bir kadın olarak tanımlayan gazete, onun geçmişte Tükenmişlik Sendromu hastalığına yakalandığını söyleyerek onu psikolojik, ruhsal ve fiziksel açıdan zayıf biri olduğunu örtülü bir anlam içinde vermektedir. Ayrıca oyunculuk mesleği açısından üstün bir özelliği olmayan başarısız bir kadın profili ile Uzerli'yi sık sık nitelendiren gazete, onun birçok dizi, film gibi projelerde oynayarak başarısız olduğu yönü örtülü olarak verilerek mesleki anlamda değerliliğini kaybettiğini aşağılayıcı bir anlamda gözler önüne sermeye çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

- BAL, Enes, (2007). "Televizyon Haberciliğinde Magazinleşme Olgusu: TRT, NTV ve SHOW TV Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BİLİS, Pınar Özgökbel ve Çatalcalı, Ayşe, (2012). "Toplumsal Cinsiyet Stereotiplerinin Medyada Sunumu ve Popüler Kadın Sanatçılar Örneğinde "Kadın Star" Stereotipleri: Akşam-Hürriyet-Star Gazeteleri", Erciyes İletişim Dergisi, 2(3), s. 24-34.
- BULUNMAZ, Barış, (2015). "Yeni Medyada Nefret Söylemi ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (1), s.73-88.
- ÇATALCALI, Ayşe, (2015). Magazin Haberlerinde Toplumsal Cinsiyet Temsili: Alem, Haftasonu ve Şamdan Plus Dergilerinin Anlambilimsel Analizi. Gülseren Ağrıdağ (Editör) Türkiye'de ve Dünyada Kadın Araştırmaları, İçinde (s.35-41). Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi
- DAĞTAŞ, Erdal, (2005). "Türkiye'de Magazin Basını ve Habercilik Anlayışı: Magazin Eklerinin Sektör ve Metin Analizi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DEVİRAN, Yusuf, (2010). "Haber, Söylem, İdeoloji", İstanbul: Başlık Yayın Grubu.
- DURSUN, Çiler, (2010). "Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Haber Etiği", Fe Dergi: Feminist Eleştiri, 2 (1), s.19-29.
- DURSUN, Çiler, (2013). "İletişim Kuram Kritik", Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.
- KARAÇAY, Ece, (2018). "Yeni Medya Ortamında Kadına Yönelik Haberlerde Nefret Söylemi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZCAN, Şamil, (2017). "İnternet Gazeteciliğinde Nefret Söylemi: Ensonhaber Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZER, Ömer, (2011). "Haber Söylem İdeoloji: Eleştirel Haber Çözümlemeleri", Konya: Literatürk Yayınları.
- SÖĞÜT, Fatih, (2019). "Yeni Medya ve Temsil: İnternet Gazeteciliğinde Cinsiyet Kimliklerinin Sunumu", Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (31), s. 212-131.
- TAŞ, Eray, (2017). "Yeni Medyada Nefret Söylemi", Yeni Medya Elektronik Dergisi, 1(1), s. 60-71.
- TOKGÖZ, Oya, (1994). "Temel gazetecilik", Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi.
- VAN Dijk, Teun A, (2001). "18 Critical Discourse Analysis", The Handbook Of Discourse Analysis, s. 349-371.
- YEGEN, Ceren, (2014). "Türk Yazılı Basınının HIV/AIDS Haberlerindeki Nefret Söylemi: Posta Gazetesi Örneği", Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 2(3), s. 217-349.

EKLER

Yeni Akit Gazetesi 4 Eylül 2020 Haberi

Meryem Uzerli'nin son rezaleti patladı

İSTANBUL	06:02	07:28	12:53	15:40	18:07	19:28	8.3465	9.6728	504,34
----------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	--------	--------

Korona Virüs Gündem Siyaset Ekonomi Teknoloji Dünya Spor Aktüel Kadın Aile Gezi Rehberi

Son Haberler > Azerbaycan-Ermenistan savaşında Putin'in hamlesi olay oldu! Fotoğraflar her şeyi ortaya koydu <<

Gündem > Meryem Uzerli'nin son rezaleti patladı

Meryem Uzerli'nin son rezaleti patladı

Ecdadımıza saldıran Muhteşem Yüzyıl isimli dizide oynayan, evlilik dışı çocuk sahibi olarak Batılı laikçi yaşam tarzının ağına takılan Meryem Uzerli, tekrar veled-i zina ile çocuk sahibi olacağını açıkladı.

Google News

2020-09-04 14:16:00 - 2020-09-04 17:54:19

Batılı laikçi yaşam tarzının paramparça ettiği hayatlar silsilesi her geçen gün derin izler bırakmaya devam ediyor. Bir dönem Osmanlı Devleti'ne yönelik hakaretlerin yer aldığı Muhteşem Yüzyıl adlı dizide rol atan, **Can Ateş** adlı bir kişi ile yaşadığı evlilik dışı ilişkisi sonrası bir veled-i zina dünyaya getiren Uzerli'nin son rezaleti de patladı. Batılı laikçi yaşam tarzının ağına takılan ve ağır eleştirilere maruz kalan **Meryem Uzerli**, yine bir veled-i zina dünyaya getireceğini söyledi.

Annesi Alman babası Türk olmasına rağmen kendisini Alman olarak pazarlayan, Türkiye'de Muhteşem Yüzyıl adlı rezil dizi ile tanınmasının ardından Berlin'e yerleşen **Meryem Uzerli**, Batılı laikçi yaşam tarzının paramparça ettiği hayat hikayelerinden birini de veled-i zina olarak dünyaya getireceği günahsız bir çocuğa yaşatacak.

Babasıyla ilgili sorulara cevap vermedi

Berlin'e yerleşerek bir kafe açan Uzerli, yaptığı açıklamada "**Bebeğimiz 5 aylık... Ocak gibi kismetse dünyaya gelecek. Cinsiyeti kız... Lara artık 7 yaşında... Zaten uzun zamandır kardeş istiyordu. Kendi ailemizi kuruyoruz**" ifadelerini kullandı. Uzerli, veled-i zina ile dünyaya gelecek çocuğunun babasının kim olduğuna ilişkin sorulara ise cevap vermedi.

Bu çocuğun günahı senin boynunda

Zina yoluyla dünyaya getireceği günahsız bir çocuğu babasız bir hayat ile baş başa bırakacak olan Uzerli, çocuğun psikoloji dünyasında kalacak derin izlerin de sorumlularından biri olacak. Aile kavramından uzak ve baba şekatinden yoksun kalacak olan çocuğun günahı Uzerli'nin boynunda olacak. Dileriz ki, **Meryem Uzerli**, en kısa zamanda meşru yolu bulur ve veled-i zina olarak dünyaya getireceği çocukların hayatlarını karartmaktan vazgeçer.

Tesettüre saldırmıştı

Öte yandan ahlaksız dizilerde oynayan ve yaşadığı hayatta da bu dizileri yaşatmaya çalışan Uzerli tesettürü de lekelemeye çalışmıştı. Yaşam tarzıyla vatandaşların tepkisini çeken Uzerli, Suudi Arabistan'a düzenleyeceği ziyaret öncesi başörtüsüyle poz vererek tesettürü itibarsızlaştırmaya çalışmıştı.

Macron için flaş talep: Ülkemize girdiği an yakalayın

Fas'ta bir insan hakları derneği, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron hakkında suç duyurusu yaparak, ülke topraklarına girmesi halinde yaka...

Terrorist Karayilan'dan çok itirafı "Bizi tüm den imha edecekler"

Türkiye'nin terörle mücadelede yürüttüğü mücadele tüm hızıyla sürerken Haftanın bölgesindeki yol yapım çalışması terör örgütü PKK'yı panikle...

Şoke eden olay: Grip aşısı olan 85 kişi hayatını kaybetti!

Güney Kore Haber ajansı Yonhap'ın haberine göre, Kore Hastalık Kontrol ve Önleme Ajansı (KCDC), çoğu 70 ile 80 yaşlarında 85 kişinin mevsimsiz...

TAKIM ARKADAŞLARI ARIYORUZ

yanakit.com.tr'de

calıstırık uzantı, tecrübeli

REKLAM SATIŞ MÜDÜRLERİ

arınmaktadır:

- Dışişleri Bakanlığı
- İçişleri Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Enerji Bakanlığı
- Milli Eğitim Bakanlığı
- Adalet Bakanlığı
- Kültür Bakanlığı
- Turizm Bakanlığı
- Ulaştırma Bakanlığı
- Çeşitli diğer kurumlar

BİLGİ İÇİN: 0542 223 05 77

kurultur@yanakit.com.tr

İCRA İHALE TEBLİĞAT PERSONEL

ANKARA

2014 model Ford Transit İcradan satılmaktadır (çoklu satış)

4 / 17

RAM 5000

Sözcü Gazetesi 3 Eylül 2020 Haberi

duy

İltü
zelliği

İstanbul
ulaşım
2

Meryem Uzerli yeniden hamile

Türkiye’de milyonların Muhteşem Yüzyıl dizisi ile tanıdığı ve sonrasında yer aldığı projeler ile istediği çıkışı yakalayamayan oyuncu Meryem Uzerli, ikinci kez anne olmaya hazırlanıyor.

Magazın 3 Eylül 2020 - 08:04

Facebook'ta Paylaş

Yaşadığı Tükenmişlik Sendromu sonrasında kadrosunda yer aldığı diziyi yarım bırakarak ülkesi Almanya’ya dönen ve uzunca bir süre burada kaldıktan sonra yeniden Türkiye’ye dönerek farklı dizi ve filmlerde şans arayan Meryem Uzerli bu süre zarfında istediği başarıyı yakalayamadı. Türkiye’de bulunduğu süre zarfında Can Ateş’le bir ilişki yaşayan ve 2014 yılında da Lara adını verdiği kızını dünyaya getiren Uzerli şimdilerde yeniden anne olmak için gün sayıyor.

Berlin’de yaşayan Uzerli, 5 aylık hamile olduğunu açıkladı. Son olarak Berlin’de bir kafe açan güzel oyuncu, altı aylık hamile olduğu şeklinde iddiaların ortaya atılmasının ardından bir açıklamada bulundu. Tv100’ün haberine göre Uzerli, “Bebeğimiz 5 aylık... Ocak gibi kismetse dünyaya gelecek. Cinsiyeti kız... Lara artık 7 yaşında... Zaten uzun zamandır kardeş istiyordu. Kendi ailemizi kuruyoruz” dedi.

Etiketler